

Sentit d'Estat

written by Joan Fonollosa | 31 de maig de 2017

Té Catalunya sentit d'Estat? En tenen els seus representants? I els catalans, en general? Per respondre aquestes preguntes primer cal saber què és això del sentit d'Estat i després veure si es dóna o no. Comencem, doncs, pel principi.

Una bona manera de saber què vol dir sentit d'Estat és recórrer a la definició que en fan dos personatges que en tenien, i molt: el general De Gaulle i Winston Churchill. “Un estadista –deia De Gaulle– pensa en la propera generació; un polític pensa en les properes eleccions”. Churchill ho deia d'una altra manera: “un home d'Estat està disposat a perdre les eleccions perquè guanyi una idea; un polític corrent està disposat a perdre les seves idees per guanyar unes eleccions”. Sentit d'Estat, doncs, seria saber veure més enllà de les properes eleccions o, si es vol així, més enllà del curt termini més immediat i actuar en conseqüència. Som capaços d'actuar així, nosaltres i els nostres representants?

Jo diria que, en general, sí. Des d'aquest punt de vista, sentit d'Estat és obrir la botiga el dotze setembre del 1714, és mantenir viva la flama de la catalanitat en temps difícils, és organitzar els primers Jocs Florals quan tot al voltant afavoria que es perdés la llengua, i ho són les nombroses propostes que, amb diferents formats i ideologies, han sorgit des de Catalunya per regenerar un Estat que ens ignora, ens menysprea i ens escanya: des de la I República a Macià, passant per Almirall, Prat de la Riba i, fins i tot, Cambó. Sentit d'Estat és, com va fer Macià, retirar la proclamació de la República Catalana per evitar un bany de sang que tanmateix acabà produint-se igualment. I ho és, com va fer Tarradellas, mantenir viva la flama durant quaranta anys, a l'exili i contra tota esperança raonable.

El sentit d'Estat de molts dels nostres polítics –no tots,

evidentment— no és casual. És el fruit d'un poble que es va autogovernar durant segles amb un sistema de llibertats que era —i és encara— l'admiració del món sencer. Aquest pòsit s'ha mantingut durant aquests segles de foscor malgrat totes les vicissituds i es manifesta sempre que en té l'ocasió. La doctrina Espartero (“hay que bombardear Barcelona cada cincuenta años”) és l'expressió de la impotència d'Espanya —que té la raó d'Estat, que és una altra cosa— davant d'aquesta força, goso dir tel·lúrica, que es manté i rebrota a cada generació.

Aquesta profunda intuïció del poble català s'ha manifestat de mil maneres al llarg del temps, en particular a través d'institucions que, per suplir un Estat inexistent, han assumit funcions que no els pertocaven: algunes de públiques, com les Diputacions i els Ajuntaments, amb el de Barcelona com a destacat capdavanter; però sobretot nombroses entitats privades, dels Cors de Clavé al Barça, passant per les colles castelleres i sardanistes, els centres excursionistes, l'Orfeó Català, el RACC, la Caixa i un llarguíssim etcètera.

Només així s'expliquen els Onze de Setembre del 1976 i 1977, només així s'explica que Tarradellas acceptés retornar en les condicions que ho va fer; i explica fins i tot que Pujol guanyés les eleccions durant vint-i tres anys, malgrat posar sempre per davant l'interès d'un Estat que mai no ha estat el nostre —ni ho pretén—, però sí és on vivim.

Igual com als anys setanta aquesta profunda intuïció va fer néixer l'Assemblea de Catalunya per assegurar la direcció correcta dels esdeveniments, avui aquesta funció recau sobre l'ANC junt amb Òmnium, l'AMI i l'ACM, un exemple perfecte de la col·laboració entre entitats públiques i privades.

Per aquest sentit d'Estat inconscient, intuïtiu, quan al 2010 pren força el moviment independentista fins a tres grups de ciutadans, desconeguts entre si, es van posar a redactar projectes de Constitució, i aquest mateix sentit d'Estat és el

que va fer que quan aquests tres grups van saber de l'existència els uns dels altres, en lloc de competir per imposar cadascun el propi projecte, es posessin a col·laborar en el que avui coneixem com a Constituïm per redactar, entre tots, la millor proposta possible per fer el millor país possible.

Avui, aquest sentit d'Estat s'expressa amb la unitat indestructible de tots davant del repte més formidable en tres-cents anys. Les manifestacions davant el Palau de Justícia, les recollides de signatures, els crits al minut 17:14, els actes de tota mena arreu del país... són la prova que el sentit d'Estat dels catalans es manté intacte. Políticament, Junts pel Sí va ser-ne la mostra més vistosa, i la col·laboració de la CUP –tot i que de vegades li ha fallat una mica– el complement indispensable.

En tenim, i molt, de sentit d'Estat. I els líders actuals hi fan honor. Ens en sortirem.